

Zadnji napori za pomiritev

Evropska politika v znamenju pričakovanja Hitlerjevega odgovora Rooseveltu — Obnovitev angleško-francoskih diplomatskih stikov z Nemci o — Mrzlični napori držav osi in zahodnih demokracij v južnovzhodni Evropi

LONDON, 25. aprila. Dasi vlada na zunanje nekaj dni popolno zatišje, se baje v ozadju veliki diplomatski boji, v katerih se uporabljajo na obeh straneh, na strani osi in na strani demokracij, največji napori, da bi se fronte dokončno organizirale že do petka, 28. t. m., ko bo pred nemškim državnim zborom spregovoril Adolf Hitler in zavzel stališče Nemčije ter Italije do Rooseveltovega predloga. Države osi se trudijo zlasti na jugovzhodu Evrope, na Madžarskem, v Jugoslaviji, Romuniji in Bolgariji, da bi si zagotovile varno zaledje za primer eventualnega konflikta. Istočasno se nadaljuje tudi pritisk Anglije in Francije na ta del Evrope, a v ospredju vsega prizadevanja so s pospešenim tempom vodena pogajanja s sovjetsko Rusijo in Turčijo. Nadaljujejo se pogajanja o podrobnostih s Poljsko in Romunijo, v Berlinu pa skušata London in Pariz vplivati po svojih veleposlanikih na Hitlerjev govor, ki bo šele razčistil položaj in pomenil izhodišče za nadaljnji mednarodni razvoj v Evropi.

DIPLOMATSKA AKTIVNOST OSI

BERLIN, 25. aprila. Nemčija razvija ta teden nenavadno diplomatsko aktivnost, katere cilj je razčistiti položaj na evropskem jugovzhodu. Po obisku romunskega zunanega ministra Gafencu v Berlinu, pritiska nemška vlada po diplomatski poti na Bukarešto z namenom, da prepreči sklenitev dvostranskega garancijskega pakta med Romunijo in Anglijo in da izpodkopa tudi nova romunsko-angleška gospodarska pogajanja. Za Gafencu je povabila v Berlin jugoslovanskega zunanega ministra dr. Cincirja-Markovića, ki prispe sem danes, torej tik po dokončanem sestanku s italijanskim zunanjim ministrom grofom Ciano v Benetkah. Neposredno za tem prideta na povabilo v Berlin madžarski ministri predsednik grof Teleki in zunanji minister grof Csaky, ki sta bila prav tako šele pretekli teden tudi v Rimu. Dalje se pričakuje prihod italijanskega zunanega ministra grofa Ciana in zastopnika španske nacionalistične vlade. Baje je bilo tudi že bolgarskemu ministrskemu predsedniku in znanemu ministru dr. Kjoselvanovu dostavljen povabilo za obisk v Berlinu. Končno se pa Nemčija tudi trudi, da bi pregovorila Poljsko do direktnih medsebojnih pogajanj.

ZADNJI POIZKUSI V BERLINU

LONDON, 25. aprila. Angleška vlada si močno prizadeva, da bi se obnovili diplomatski stiki z Nemčijo in bi se na ta način vplivalo na Hitlerjeve odločitve 28. t. m. V ta namen je sklenila, naj se njen berlinski veleposlanik sir Henderson takoj vrne v Berlin. Pretekli teden je poslala v misli, ki je s tem v zvezi, v Pariz svetovalca krone, sira Vansittarta; ta mislja je uspešna. Angleški veleposlanik sir Henderson se je že včeraj vrnil v Berlin, francoski veleposlanik Coulondre se pa vrne danes. Oba veleposlanika bosta še danes, ali najpozneje jutri, obiskala nemškega zunanega ministra von Ribbentropa. V zvezi s tem je angleška vlada sklenila na svoji včerajšnji sedli tudi odgoditi odločitve o uvedbi splošne vojaške dolžnosti v Angliji do prihodnjega tedna, torej do časa po Hitlerjevem govoru. To so zato zadnji angleški in francoski napori, da se do Nemčiji priložnost za zavzetje takega stališča, ki naj ne bi porušilo vseh mostov. Ako pa tudi ta zadnji poizkus ne bi uspel, bosta angleški in francoski veleposlanik takoj zopet odpoklicana in Anglija ne bo uvedla splošne vojaške dolžnosti samo doma, ampak tudi v kolonijah.

CHAMBERLAINOVA POSLANICA

»United Press« poroča v zvezi z najnovejšo diplomatsko akcijo, da se je vrnil veleposlanik Henderson v Berlin bolj na osebno željo Chamberlaina kakor zu-

nanjega ministrstva. Vrnil se je baje z važno nalogo in poslanico, ki vsebuje sledeče štiri točke: 1. prepričanje Anglije, da je mogoče rešiti vsa evropska vprašanja na miren način; 2. opozoritev, da more služiti Rooseveltov apel kot izredna priložnost in Anglija zato upa, da Hitler Rooseveltovih predlogov ne bo enostavno odklonil; 3. izjavo, da je Anglija pripravljena upreti se vsakemu poizkusu, da bi se Evropa vladala z nasiljem; 4. opozorilo, da se opaža v angleškem javnem mnenju vedno večje razpoloženje za uvedbo splošne vojaške dolžnosti in da bi se bilo angleški vladi v primeru neuspeha te akcije težko upreti spremembi angleškega vojaškega sistema.

Zahteve osi Rim-Berlin

DOMNEVE »DAILY EXPRESS« GLEDE ZAHTEV, KI JIH BO POSTAVIL HITLER V ODGOVORU NA ROOSEVELTOVO POSLANICO

LONDON, 25. aprila. »Daily Express« objavlja razpravo o položaju in o ugiibanju glede zahtev držav osi, ki jih bo nemški vodja in kancelar Adolf Hitler postavil v svojem govoru v petek, 28. t. m., na seji nemškega državnega zbora v Krollovi operi. List pravi, da bodo omenjene zahteve po vsej verjetnosti vsebo-

vale sledečo točko: 1. vrnitev Gdansk; 2. zgraditev nemške avtomobilske eks-teritorialne ceste čez poljsko Pomorjansko (koridor); 3. vrnitev vseh nemških kolonij; 4. revizijo sedanjega položaja Italijanov v Tuniziji; 5. pravice za Italijo v Džibutiju in sodelovanje Italije pri upravi Sueškega prekopa.

Angleško nepriznavanje

ANGLIJA NE NAMERAVA PRIZNATI NE RAZBITJA ČSR NE ZASEDBE ČESKE IN NE VKLJUČITVE ALBANJE

LONDON, 25. aprila. Na zadovna vprašanja voditelja laburistične opozicije, majorja Attleja, je izjavil ministrski predsednik Chamberlain, da vrnitev veleposlanika Hendersona v Berlin ne pomeni ne de lure ne de facto priznanja razbitja ČSR in zasedbe Češke. Anglija

teh dveh dejstev ni priznala in jih ne namerava priznati. Prav tako negativno je pa odgovoril tudi na vprašanje glede priznanja italijanske zasedbe Albanije in vključitve v italijanski imperij v obliki albanško-italijanske personalne unije.

Možat romunski odgovor

BUKAREŠTA, 25. aprila. Romunska vlada je včeraj odgovorila Berlinu na vprašanje, če se čuli Romunija po Nemčiji ogrožena. V odgovoru poudarja vlada, da Romunija z Nemčijo nima skupnih meja in da zato na nemško vprašanje ne more dati pravega odgovora. Najboljši odgovor na to vprašanje da pač lahko nemška vlada sama. Glede Rooseveltove poslanice more romunska vlada zavzeti samo pozitivno stališče.

Odločna pripravljenost Grčije

ATENE, 25. aprila. Grški ministri predsednik Metaxas je imel včeraj v izjavi za tisk dolga politična govora, v katerem je naglasil odločno pripravljenost Grčije, žrtvovati vse dobrine za ohranitev samostojnosti, podpirati garancije, ki jih je Grčija v to svrhu dobila in izrazil upanje, da se bo mednarodni položaj z ozirom na nekatere najnovejše znake ugodno razpletel.

GIBANJE ANGLEŠKE MORNAŘICE

LONDON, 25. aprila. Domača angleška vojna mornarica (Home Fleet) se bo 28. in 29. t. m. zbrala v Portlandu. Del ladjevja bo spremljal kraljevski par na vožnji v Kanado, ostale vojne ladje bodo imele pomorske vaje v štrlejanju. Sredozemski brodogoj se bo v prihodnjih dneh podalo v vzhodni del Sredozemlja, kjer bo imelo pomorske vaje, obenem pa bo obiskalo grška pristanišča.

KITAJSKE ZMAGE

CUNGKING, 25. aprila. Kitajsko vrhovno poveljstvo javlja, da so kitajske čete zmagovito prodrele v provinco Kiangsi. Kitajci so udri v predmestja Nanchang, ki so ga Japonci pred mesecem zasedli.

DIKTATURA V BAHIJU

BAHIA, 25. aprila. Predsednik brazilске zvezne države Bahije je včeraj razpustil parlament in sebe oklical za diktatorja.

NOV ANGLEŠKI VELEPOSLANIK V USA.

LONDON, 25. aprila. Za novega poslanika v Washingtonu je imenovan lord Lockney.

Zapiski

Neville Meyrick Henderson

Po zasedbi Češke je Anglija poklicala svojega berlinskega veleposlanika sira Hendersona v London na poročanje, od koder se pa dolgo ni vrnil. Šele v soboto

je bilo sira Hendersonu nenadoma naročeno, naj se nemudoma vrne v Berlin. Ta vrnitev je v zvezi z važnimi vojaškimi in diplomatskimi konferencami med Nemčijo, Italijo in Španijo ter Hitlerjevim govorom v petek, 28. t. m. Takoj nato bo veleposlanik znova odpotoval na poročanje v London. Nemški listi so glasili Hendersonovo vrnitev v ironičnem tonu kot »znak popustitve napetosti«. Vendar ni nobenega dvoma, da igra sir Henderson v sedanjem razvoju dogodkov važno vlogo. Sir Neville Meyrick Henderson je bil kot poklicni diplomat v poslaniški službi že pred vojno, in sicer najprej v Petrogradu, Tokiu in Rimu, l. 1915, je zastopnik Anglije pri srbski vladi v Nišu, dalje pa v Parizu in Carigradu, uradnik pri rezidenci v Kahiri, v letih 1929—1935 izredni poslanik in pooblaščen minister v Beogradu, od 1935—1937 veleposlanik v Argentini in Paragvaju, od l. 1937. je pa veleposlanik v Berlinu.

Prihodnost pripada Slovanom

Sestnajsto stoletje je še bilo špansko in italijansko. Sledilo je »veliko stoletje« Francozov, vodstvo so nato prevzeli Nemci, končno Angleži. Veliki dogodek, ki prihaja, bo dvig slovanstva v silo, ki bo dožela kulturo, piše učenjak W. Schubert iz Rige v svojem delu »Evropa und die Seele des Ostens« in nadaljuje: Mnogokomu bo to neprijetno, toda to je zgodovinska usoda, ki je ni mogoče zadržati. Prihodnja stoletja pripadajo Slovanom. Severna kultura izginja in vzhodna stopa na njeno mesto. Problem Vzhoda in Zahoda je poznal že srednji vek kot nasprotje med islamom in krščanstvom, danes stopa pred nas kot napetost med Rusijo in Evropo. Zahod je dal človeštvu najposobnejše sile tehnike, državnosti in prometa, toda ugrabil mu je dušo. Naloga Rusija je, da mu jo vrne, kajti ona ima vprav sile, ki jih je Evropa izgubila ali uničila. Nastala je ideja, da bodo Rusi rešili svet, ideja, ki so se je oklepali vsi ruski duhovni velikanj in vladarji od 16. stoletja dalje.

Največji Nemec vseh časov

Ob priliki Hitlerjevega rojstnega dne je napisal »Völkischer Beobachter«, da je kancelarjeva državniška modrost, ki se manifestira v smelih vojaških odlokih in dejanjih, izpolnila tisočletne sanje nemškega naroda. Veliki nemški Rajh je danes čvrsto zasnovan. To je delo človeka, ki ga danes slavimo. Hitler je največji Nemec vseh vekov.

Izza kulise albanškega dvora

Svoj čas so poročali listi, da se je bivša madžarska grofica Gerakina Apponyi, sedaj izgnana albanaska kraljica, iz ljubezni do kralja Zoguja odpovedala katoliški veri. Zdaj poroča v »Der Elsässer« kraljičin stric, msgr. Aurel von Ronay, da se je Geraldina s papeževim privolenjem poročila s kraljem Zogujem po katoliškem obredu. Kraljica je imela v svojem dvorcu celo posebno kapelo, kjer se je služila rimsko katoliška služba božja.

Maribor, 25. aprila.

V novi tretji Nemčiji je najbolj razširjena knjiga Hitlerjev »Mein Kampf«, to je nekakšen katekizem nacionalnega socializma. Manj pa je pri nas znano, da zavzema takoj prvo mesto za njo dr. Hansa Guntnerja »Rassenkunde des deutschen Volkes« (Plemenoznastvo nemškega naroda), ki ga izpopolnjuje še »Rassenkunde Europas« (Plemenoznastvo Evrope). Ti dve Guntnerjevi knjigi sta temelj nemškega rasizma, ki dajeja zadnje smerice tudi vsem drugim rasističnim teoretikom, med katerimi se zlasti odlikuje zopet dr. A. Lück.

Dr. Guntner se je lotil v svojih delih v prvi vrsti dokazovanja, kod in kolikšen je bil v preteklosti in v sedanjosti vpliv nemškega plemena na ostale evropske, posebno srednje-evropske narode in pokrajine. S tem je dal rasistično podlago nacistični teoriji o tako imenovanem nemškem »Kulturbietu«, kajti po njegovem je ta »Kulturbiet« ustvarila le »nemška rasa s svojim nemškim duhom«. Odločilno za presojo, kaj je bilo inspirirano z nemškim duhom, je n. pr. obeležje mest, hiš, obdelovanje zemlje, narodno pravo, umetnost, znanost, nazadnje sploh vsa kultura in civilizacija. Kjer so Guntner, Lück in drugi zasledili kako, kakršno koli podobnost gradnje mest, kulture, civilizacije itd. z nemškim načinom gradnje mest, nemško kulturo, civilizacijo itd., so preprosto »ugotovili«, da je vse to nastalo pod vplivom nemškega »rasnega duha«. Šli so pa še dalje in pričeli dokazovati, da so tudi vsi pomembnejši kulturni delavci sosednih narodov bili, ako ne direktni, vsaj indirektni potomci prednikov »nemške rase«.

Tako trdi n. pr. omenjeni glavni rasistični teoretik dr. Guntner, da je tudi vse, kar je velikega ustvarila Italija, bilo le plod »nemškega rasnega duha in potomcev germanskih krvi«. Za časa kronarja Karla Velikega za rimskega cesarja nemške narodnosti, pravi Guntner, so se pojavili najmočnejši nemški rasni vplivi na kulturo Italije. Tudi vsa slavna doba renesanse antičnega duha, ta največji ponos italijanskega naroda, nima nobenega opravka s pravimi Italijani. Ta renesansa se je mogla razviti po Guntnerjevi trditvi samo »zaradi silnega priliva germanske rase krvi«. Po njegovem dokazovanju pa so bili germanskega pokolenja celo tudi slavni Italijani Dante Alighieri, Giotto, Masaccio, Filippino Lippi, Donatello, Signorelli, Botticelli, Leonardo da Vinci, Tizian, Petrarca itd. Germanska kri se pretakala celo po žilah slavne »drugega odkritelja Amerike« Kolumba. (Prvi odkritelj je bil po njegovem itak German, Wiking Leif Ericson.)

Na enak »znanstven« podlagi se je Guntnerju in njegovim pomočnikom posreželo »dokazati«, da je tudi Poljakom, Madžarom, Slovencem, Hrvatom, ter samo po sebi razumljivo tudi Čehom in Slovakom ter sploh vsem Slovonom ustvaril vse, kar ima kaj vrednosti, le »germanski rasni duh, izvirajoč iz germanske rase krvi, ki se je prelila v njihove žile«. Dr. A. Lück »dokazuje« n. pr., da je vsa kultura in civilizacija Poljske germanskega porekla. Vse to ima žig »silnih nemških vplivov, v kolikor ni sploh popolnoma nemško«. Velika večina poljskih učenjakov, umetnikov, državnikov itd. »je imela v svojih žilah nemško kri, in nemško plemstvo izvira vse iz germanskih prednikov«. Nemška zgodovina odkriva na Poljskem vedno več in več sledov pragermanstva. Kar trdi o Poljski, trdi seveda v še popolnejši meri o Češki, ki še mora za vse, kar ima, zahvaliti izključno samo nemški rasni krvi in nemškemu rasnemu duhu.

Tako vidimo torej, da nemška rasa teorija ni samo neke vrste pasija, ampak ima vse bolj realne namene: dokazati, da je sploh vsa srednja Evropa eno samo nemško kulturno ozemlje, kateremu so dali le Nemci vse, kar ima kako vrednost, in bi brez njih prebivalci to najbrže še dandanašnji dan divjali po votlinah. Vse to »znanstveno« dokazovanje pa ima popolnoma isto vrednost, kakor odkritje doslej še neznanega pragermanskega »Očenašca« v Polabju, v katerem so vsi Slovani, ko so ga prečitali, spoznali ostanki polabske slovanske in se, bodisi na them ali celo na glas, mužali »učenim« nemškim lingvistom in tej novi »pragermanščini«. Prav tako sem se

Nove grožnje Slovaški

GOVOR MINISTRA JAROSA. — MADŽARSKA SE NE BO DALA DOLGO IZZIVATI. — KRIVI SO LE SLOVAKI.

BUDIMPEŠTA, 25. aprila. Minister za osvojenega kraja, pl. Jaros, je imel v obmejnem kraju Sencu govor, v katerem se je bavil tudi s položajem Madžarov na Slovaškem. Dejal je, da madžarska vlada proti preganjanju Madžarov ne bo segla po nobenih represalijah, ker se neče posluževati enakih metod. Slovaška pa ne sme pozabiti, da sedanja Madžarska ni več ona prejšnja, slabotna in ostrašena, ampak močna in samozavestna. Za enkrat Madžarska res še ne namerava uporabiti te svoje moči, toda dolga se ne bo dala izzivati s strani Slovaške. Ob koncu je dejal, da so krivci vseh obmejnih incidentov izključno le Slovaki.

Pogajanja z Romunijo

GAFENCOVA KONFERENCA V LONDONU. IZJAVA VODITELJA ANGLEŠKE TRGOVINSKE DELEGACIJE V BUKAREŠTI.

LONDON, 26. aprila. Ministrski predsednik Chamberlain in zunanji minister lord Halifax sta večeraj ob 16. sprejela romunskega zunanjega ministra Gafenco in londonskega veleposlanika Romunije, Tilea. Konferenca štirih državnikov je trajala nad eno uro. Po konferenci se je sestel ministrski svet in sprejel poročilo finančnega ministra Johna Simona o proračunu.

LONDON, 25. aprila. Dejstvu, da so včerajšnjim razgovorom med Chamberlainom, Halifaxom in romunskim zunanjim ministrom Gafencom, ki ga je spremljal romunski poslanik Tilea, prisostvovali tudi izvedenci za sredinevropska vprašanja, kakor Gardogian, Ingram in Strang, pripisujejo tu izredno važnost. Anglija je Romuniji ponovila v polni me-

ri svoje garancije.

BUKAREŠTA, 25. aprila. Vodja angleške trgovinske delegacije je bil večeraj sprejet pri kralju Karolu, nato pa pri predsedniku Calinescu, v prisotnosti finančnega in trgovinskega ministra. Po konferenci je vodja angleške delegacije izjavil, da je glavni cilj njegovega prihoda v Romunijo poglobitev trgovinskih stikov z Anglijo. Da se pa tudi angleški izvoz v Romunijo pospeši, je treba izpremeniti dosedanje določbe klirinškega sistema. Ostali, na novo dani krediti, bodo služili javnim delom in ustanovitvi nove industrije. Ker je Anglija garantirala romunsko mejo, je naravno, da se bo del kreditov uporabil tudi za romunsko oboroževanje.

Francosko-poljska zveza

OBISK FRANCOSKEGA PROMETNEGA MINISTRA DE MONZIEA NA POLJSKEM

VARSAVA, 25. aprila. Na čast francoskemu prometnemu ministru de Monzieu je priredil poljski prometni minister Ulrich večeraj slavnostno kosilo, ki se ga je udeležil tudi francoski veleposlanik v Varšavi Noël. Že v soboto popoldne, pa tudi večeraj, se je de Monzie ponovno sestel z ministrom Beckom. V poljskih uradnih krogih naglašajo, da so se razgovori gibali v okviru splošnih vprašanj, ker je de francoski ministrski predsednik dovolj jasno očrtal smernice, ki vežejo obe državi. Večeraj popoldne je imel de Monzie

daljši sestanek s poljskim finančnim ministrom Kwialkowskim.

VARSAVA, 25. aprila. Francoski minister za javna dela de Monzie je večeraj položil prekrasen venec na grob poljskega neznanega junaka. Kakor znano, je prišel na Poljsko zato, da odpre novo dvovrtno železnico med Gornjo Šlezijo in Gdincjo, za kar je dala potreben kapital, material in vodstvo Francija. Pri tej priliki se znova utrjuje francosko-poljska zveza.

Zaskrbljenost v Nemčiji

BERLIN, 25. aprila. Današnji berlinski tisk z veliko pozornostjo motri možnost uvedbe splošne vojaške obveze v Angliji. Nič manjše pozornosti pa ne posveča angleško-ruskim dogovorom, ki so tik pred zaključkom. Zopetno vstajenje »Triple Alliance« navdaja z ozirom na še večje zamotavanje položaja z nemalo skrbjo tudi nemški generalni štab.

Egipt vselej na angleški strani

KAHIRA, 25. aprila. Ministrski predsednik je večeraj pred parlamentom izjavil, da je Anglija Egiptu mnogo pripomogla k oborožitvi na zemlji in v zraku. Kakor Anglija, je tudi Egipt dolžan storiti vse, da se ohrani mir. Vsekakor pa bo Egipt vselej na angleški strani. Parlament je pozdravil predsednikove besede z burnim aplavzom.

FRANCIJA USTANOVILO V BUKAREŠTI VELEPOSLANIŠTVO

BUKAREŠTA, 25. aprila. Danes je sprejel romunski kralj Karol dosedanjega francoskega poslanika na romunskem dvoru v posebno svečani avdijenci. Z današnjim dnem je namreč akreditiran kot veleposlanik na romunskem dvoru.

VAJE V GDANSKU

GDANSK, 25. aprila. Pred dvema zastopnikoma Nemčije je bila večeraj velika parada in vaja SA-čel, ki so se posebno postavile v postavljanju žitnih ovir.

ZBRANJE ŽIVIL V GIBRALTARJU

GIBRALTAR, 25. aprila. Večeraj so izdali odredbo o skladiščenju prehrane in nadzorstvu živil.

muzal nedavno razpravi v neki nemški reviji, ki je objavila modrovanje o izrazu »Kartischme« in »Kartischmere« v neki saksonski vasi. »Učenjake« je na dolgo in široko skušal dokazati, kako bi mogla nastati ta dva izraza iz pragermanščine, ker revež pa ni vedel — ali pa ni hotel vedeti — da sta čisto preprosto »krēm« in »krēm a r«, ki so ju od Slova-

FRANCIJA PROTI TUJI PROPAGANDI

PARIZ, 25. aprila. Francoska vlada je izdala večeraj novo odredbo o pobijanju tuje propagande na ozemlju Francije. Določene so stroge kazni za vse osebe in društva, ki bi sodelovale z individuali onkraj meje. Prepovedano je posebno vsako hujškanje v smislu rasističnih teorij. V Alzaciji in Loreni so bila večeraj razpuščena že tri društva, ki so preveč kotetirala preko Rena in dobivala od tam denar. Oborniki čaka zaslužena kazen.

SPREJEMI PRI BONNETU

PARIZ, 25. aprila. Francoski zunanji minister Bonnet je večeraj sprejel ameriškega in poljskega veleposlanika. Kasneje je sprejel tudi romunskega veleposlanika Tatarescu ter visokega komisarja Sirije.

NAROČILA ANGLEŠKIH LETAL

BRISTOL, 25. aprila. Tukajšnje tovarne letal so dobile iz Jugoslavije naročila letal za 54 milijonov dinarjev.

OBISK ITALIJANSKE MORNARICE

PARIZ, 25. aprila. Havas poroča, da bo del italijanske mornarice, ki je sedaj v Albaniji, obiskal jugoslovanska pristanišča.

BORZA. Curih, 25. aprila. Devize: Beograd 10, London 20,87, Pariz 11,81, New York 44,5%, Milan 23,45, Berlin 178,75, Budimpešta 87, Bukarešta 3,25, Sofija 5,40.

Vremenska napoved. Spremenljivo in hladno vreme. Mestoma deževno. Ponoči precej mraz. V višjih legah nevarnost poboze. Večeraj je bila v Mariboru najvišja temperatura 14,7 C, danes jutraj najnižja — 1,4 C, opoldne pa 17 C.

nov vzeli tudi Madžari: koresma in koresmáros.

Ta rasna znanost nam pojasnjuje marsikatero zadevo, ki bi jo sicer težko razumeli. Dokazuje pa dalje, kako je v Evropi celo znanstveno delo prešlo na spolzko pot namenov, namesto objektivnih kriterijev.

Domači zapiski

Preokret v zagrebških pogajanjih

»Tretji sestanek med Cvetkovićem in dr. Mačkom se je vršil pod popolnoma drugimi okoliščinami kakor prva dva«, piše »Jugoslavenska posta«, ki ima tesne zveze z JNS. »UO in JNS sta se od razgovorov umaknili in nič več ne sodelujeta v njih, ampak prihaja bolj in bolj na površje JŽZ sama. Srbske opozicijske stranke so ugotovile novi položaj, kljub temu so pa izrekle odločno voljo, da pride do sporazuma, čeprav ne morejo nositi več odgovornosti za nadaljnji potek pogajanj in za njihov zaključek, ker ne obstajajo več pogoji, pod katerimi bi mogle prevzeti odgovornost za ta sporazum. Srbske stranke spremljajo še dalje pogajanja z najboljšimi nameri, čeprav dr. Maček ne zahteva več rešitve hrvaško-srbskega vprašanja v imenu celokupne opozicije, ampak samo v imenu kneske demokratske koalicije. V začetku prihodnjega tedna se zna zgoditi zelo važen preobrat na delu v sporazumu v najpozitivnejšem smislu, brez velikega pretresa sedanje politične strukture države. Ustava se ne bo izpremenila in sedanje parlamentarno delo se bo nadaljevalo.«

— V zagrebških političnih krogih menijo, da so bila vsa prizadevanja onih, ki jim ni do sporazuma, ki jim je le do tega, da pridejo do oblasti, brezuspešna.

Največja krivica — nestalnost

Država je brez dvoma na stalnosti uradništva, odnosno nameščenstva zelo interesirana. Da prednjači v tem učitelstvo, ni treba posebej poudariti. Učitelstvo živi v zadnji gorski vasi. Na polju prosvete in vzgoje širokih plasti naroda zastopa oblast in utrjuje državnišvo zaved. Trdnost državne zgradbe ustvarja pozitivna zvest državljanov, od prvega do zadnjega, a zanj je treba žrtvovati vse, piše »Učiteljski tovariš«, — Učitelstvo žrtvuje mnogo, a za uspehu mu je potrebna stalnost. Glavno krivico prejšnjih režimov nasproti uradništvu je treba čimprej likvidirati.

Moč jugoslovanskega sokolstva

V Beogradu je bila v nedeljo svečana skupščina SKJ, ki sta ji prisostvovala poleg ostalih odličnikov tudi bolgarski in poljski poslanik. Iz tajniškega poročila sledi, da je imelo lani sokolstvo v 25 župah 804 društva in 1413 čet, skupaj 2217 sokolskih edinic s približno 300.000 pripadniki. Največji napredek članstva izkazuje župa v Skoplju. Po poklicu in stanu je med pripadniki 25% kmetov, 13% javnih nameščenec, 12% obrtnikov, 8% zasebnih nameščenec, 6% delavcev itd. Dohodki edinic brez saveza so znašali 25 milijonov din, premoženje istih se ceni na 113 milijonov din. Predavanj so imela društva lani 79.000 s skoro pol milijona poslušalci. Prvi podstarešina je ponovno g. Gangl, savezni načelnik dr. Alfred Pichler, načelnica Elza Skalarjeva.

Cement živih teles in meja...

Narodna meja je prvi obrambni zid, ki naj odbija tuje napade in ki ima nalogo, da zagotovi narodu tostran meje mirno in koristno življenje. Naravno je tedaj, da hoče vsak narod tje živi straži dati močne živce in mišice. Cement živih teles je tudi v časih strojev in bencina še vedno najkrepkejša obrambna črta. (Nova Pravda).

Slovenci smo!

Koroška je pred novim ljudskim štetjem, V ta namen je napisal »Koroški Slovenec« uvodnik, kjer pravi med drugim: »Izvržek naroda so vsi, ki svojo narodno družino in lastno govorico sramotijo, ki se svojega naroda sramujejo, ker se jim zdi drug narod bolj bogat in slaven. Narodno dostojanstvo in osebna vrlina se družita samo s poštenjem. Kdor je otrok s starši, brati in sestrkami govori slovensko, kdor se poslužuje slovenske govorice v življenju domačije in sosesčine, ta je Slovenec. Ti še zveni v ušesih stara bojna pesem kmetskih plovov, te še zgrabi visoka pesem domovinske ljubezni, večno lepa pesem naše doline? Če ja — potem si Slovenec. Ako si pošten, značajan, pravičen, boš tedaj svojo in svojili narodno pripadnost tudi vsikdar in vsepovsod s ponosom priznaval.

Novice

II. Celjski kulturni teden

Celjski kulturni krogi priredijo tudi letos Celjski kulturni teden. Vse prireditve bodo v mali dvorani Celjskega doma. — Program II. Celjskega kulturnega tedna je naslednji:

29. aprila ob 20. uri bo koncert Slovenskega vokalnega kvinteta iz Ljubljane. To naše pevsko združenje uživa sloves tudi izven naših meja. Njegovi nastopi so velik glasbeni dogodek. Na sporedu so pesmi skladateljev Savina, Deva, Mirka, Schwaba in drugih.

30. aprila bo ob 10. uri dopoldne otvoritev slikarske razstave prof. Sirkarja z otvoritvenim predavanjem prof. dr. Štanjca.

3. maja bo ob 20. uri literarni večer Umetniškega kluba v Mariboru. Sodelovali bodo naši znani pesniki in pisatelji dr. Makso Šmunderl, dr. Ivan Dornik, Ivan

Potrč, Miško Kranjec, dr. Stanko Canjkar, Božo Vodušek, Anton Ingolič, Radivoj Rehar in prof. Branko Rudolf. Pri tem večeru bo sodeloval tudi godalni kvartet ravnatelja J. Karla Sancina.

6. maja ob 20. uri bo koncert mladinskega pevskega zbora Glasbene Matice s sodelovanjem sopranistke Marjanice dr. Kalanove in prof. Mirce Sancinove. Odbor je tudi letos razpisal abonma za prireditve. Abonma za vse prireditve in za razstavo znaša za sedeže prve vrste 40 din, druge vrste 30 din, tretje vrste pa 20 din. Predprodaja vstopnic je v knjigarni A. Gorličar. Javnost opozarjamo, da z obiskom poskrbi, da bo tudi letošnji Celjski kulturni teden uspel, s čimer bo naše slovensko Celje doprineslo dokaz svoje kulturnosti in tudi narodne zavednosti.

Nevarna igra z ognjem

NEPREVIDNA OTROKA UNIČILA STARSEM DOMAČIJO, KI JE POGORELA DO TAL

Ciglarjev dedek in njegova vnuka 4-letni Franček in 5-letni Tonček iz Kicarja pri Ptujju so sami ostali doma. Mati je odšla zarana k sv. maši. Oče, ki je zidar, je na sezonskem delu v Trbovljah. Ko se je dedek spal, sta se otroka izmuznila iz sobe in vžela s seboj vžigalca. Po lestvi sta splezala na skedenj. Izgrinja sta se kmalu naveličala, zato sta si ruje zakurila. Visok plamen ju je hudo prestrašil, da sta kmalu pobrisala s skedenja. Dedek je zbral poslednje sile, da je rešil govedo. Vnela se mu je obleka. Pri tem je dobil težke opekline po celem telesu. Zgorelo je gospodarsko in stanovanjsko poslopje z inventarjem vred. Zgorelo je tudi 5 prašičev. Prihitieli so gaštili s Polensaka, ki pa niso bili kos

gašenju radi pomanjkanja vode. Škode je 30.000 din. Zavarovano pa je za 10.000 din.

Kočevje na dražbi

Na dražbo je prišlo premoženje mesta Kočevja. Vse premoženje mesta Kočevja je kupila Mestna hranilnica ljubljanska in sičar za vsoto 3.285.000 din. S tem je bila likvidirana Mestna hranilnica kočevska, katere propad je uničil vse kočevsko gospodarstvo. Še nekaj dni pred dražbo so imeli zborovanje po večini siromašni vlagatelji kočevske Mestne hranilnice, ki so prišli ob svoje breme prihranke; zborovanje pa je bilo seveda brezuspešno.

Za izobrazbo celjskih obrtnikov

Zavod za pospeševanje obrta je posvetil mnogo truda tudi za izobrazbo celjskega obrtniškega naraščaja. Pri tem mu je pomagala tudi celjska mestna občina z g. nadkomisarjem Pogačnikom na čelu. V zadnjih mesecih so bili prirejeni trije obrtniški tečaji, in sicer za kovinarje, mizarje ter za mojstrske izpite. Vsi tečaji so bili zelo dobro obiskani ter so predavali sami odlični strokovnjaki. Vseh udeležencev je bilo nad 60. Kovinarski

tečaj je vodil g. Žohar Franc, mizarški tečaj inž. Brodnik. Vehovar Franjo in Golob ml., mojstrske izpite pa magistratni nadkomisar g. Pogačnik. V soboto je bil pri »Belem volu« svecan zaključek teh obrtniških tečajev, na katerem je tečajnike nagovoril zastopnik zavoda za pospeševanje obrta Zbornice za TOI g. Lečnik iz Celja. Obrtniški tečaji se bodo vsako leto ponavljali v raznih obrtniških strokah.

Vinarski kongres v Šmarju pri Jelšah

V Mariboru je bila seja Vinarskega društva, ki se ga je udeležil tudi zastopnik bahovine iz Ljubljane.

Odbor je razpravljal o bodočem vinarskem kongresu, ki bo 4. junija v Šmarju pri Jelšah. Na kongresu bo vinska poskušnja in vinski sejem. Dan preje, 3. junija, pa bo v Šmarju občni zbor društva.

Odbor je nadalje zavezal na sebi dokončno stališče v vinčarskem vprašanju. Vinogradniki so se sporazumeli glede vinčarskega vprašanja ter sprejeli predloge, ki omogočajo vinčarjem na splošno dostojno življenje, da bodo imeli vinčarji možnost primerne življenja, da pa pri tem ne bodo preveč obremenjeni vinogradniki.

Na seji so vinogradniki predlagali spremembo pravilnika glede brezobrestnih posojil od strani banke uprave ter predlagali banški upravi, da se zmanjša najmanjša določena površina vinograda, ki jo mora obnoviti pridelalec, kateri zaprosi podporo za obnavljanje. Sprejet je bil tudi predlog, da se daje podpora v de-

narju. Preje je bila najmanjša določena površina pol hektarja, sedaj pa bi bila zmanjšana na 15 arov; z zadnjim bo pomagano predvsem manjšim vinogradnikom, ki so najbolj potrebni pomoči.

Strahovit samomor družinskega očeta

V Dobovi pri Brežicah je vse prebivalstvo razburil strahovit samomor družinskega očeta železničarja Ivana Cvetkoviča iz Brežic. Cvetkovič je še predpoldne pomagal ženi grabiti listje v gozdu, znenada pa je rekel ženi, da mu je slabo. Napotil se je domov, med potjo malo popival ter si v neki trgovini izposodil lovsko puško, trdeč, da jo rabi za podgane. Odšel je domov, kjer pa ga je žena našla ob povratku iz gozda sredi izbe s strahovito razmesarjeno glavo. Strel iz puške mu je raznesel ves zgornji del glave. Cvetkovič je napisal pred strahotnim dejanjem ženi in otroku poslovilne besede.

miško, Karel Antloga Gotovlje, F. Rojnik, Braslavec, Josip Potočnik, St. Pavel, Franc Plaskan, St. Pavel, Martin Cokan, Grize, Franc Kos, Petrovč, Matija Jelen, Velika Pireška, Ivan Vivod, Nova cerkev, Anton Potočnik, Šmartno v Rož. dolini, Andrej Cetina, St. Peter, Ivah Ušen, St. Peter, Franc Lorgjer, Jakob Rupnik, Jože Plinter, St. Jurij ob j. ž., Ivan Znidarič, Grobelno, Viktor Jožič, Voljnik, Alojz Vrečko, Škofja vas, Ivan Oevirk, St. Jurij ob Taboru, Ivan Antloga, Arelin pri Voljniku, Vinko Brisnik, St. Jurij ob Taboru, Ivan Praprotnik, Vransko, Nadzorstvo: Ludvik Košutnik,

Odbor KP za Celje

Na nedeljskem zborovanju »Kmetске prosvete« v Celju, o čemer smo obširno poročali v večerajšnji številki »Večernika«, je bil izvoljen naslednji odbor KP za celjski okraj: Joško Cajhen, pos. Teharje, predsednik, Andrej Jesenek, pos. Dramlje, podpredsednik; Josip Kožuh, pos. Škofja vas, podpreds. II.; Franc Kronovšek, pos. sin, Orlavas, podpreds. III.; Aleksander Turnšek, pos. sin, tajnik, Jernej Stante, odvetnik, blaginjak. V odbor pa gg. Stanko Jakopin, Dramlje, K. Potočnik, Frankolovo, Franc Turk, Go-

Novo!

Za gospodinjstvo Persil

V

malem zavitku 3 din.

Dramlje, Florjan Arnsčak, Gotovlje pri Zalcu in dr. Ivan Belle, Celje.

Odmev volitev pred sodiščem

Pred sodiščem v Gornji Radgoni je bila pred nekaj dnevi kazenska razprava o ovadbi, ki jo je vložil kandidat opzijske liste v lutomerskem okraju g. Franc Skuhala proti več razbijalcem shodov. Pos. sin Franc Fašalek iz Lastomerec se je moral zagovarjati, da je lani 4. dec. hotel razbiti shod, pri čemer se je posluževal nedovoljenih sredstev, s katerimi je ogražal življenje kandidata in poslušalcev. Zagovor Fašaleka, češ da je bil pijan, je bil zavrnjen ter je bil fant poleg ukraja z okrajnega načelstva še obsojen na sodišču po § 431 a k. z. na 25 din globe ali 1 dan zapore nepogojno.

o. Sprememba v učiteljski službi. Iz Dabčev v Čazemskem okraju v saviški bahovini sta prestavljena v Strigovo učitelj in učiteljica Ivan in Zora Boč.

o. Izbrisana je kazen vinogradnikom, ki so bili obsojeni, ker so se pregrešili proti predpisani uredbi glede slajenja mošta.

o. KID v Jesenicah je odpustila 100 delavcev iz posade, ki jo je držala skozi zimo, upajoč na večjo zaposlitev.

o. Guštanj. Podružnici CMD iz Guštanj in Tolstega vrha sta sldicali sestanke vseh okolinskih društev, ki so ustanovila »Narodni tabornik« za Guštanj in okolice.

o. Hrvatski dijaki v Sloveniji. V Slovenijo je prišla skupina prvega letnika poljedelsko-gozdarske fakultete iz Zagreba. Dijaki se bodo dalje časa zadrževali v Sevnici, kjer bodo proučevali tamkajšnje folklor.

o. Koliko je Sokolstva? V Beogradu je bila slavnostna skupščina sokolskega saveza. Lani je imelo v 25 župah 804 društva in 1413 čet, skupaj 2217 edinic z okoli 300.000 pripadniki. Na slavnostnem zborovanju je bil ponovno izvoljen za prvega podpredsednika Engelbert Gangl.

o. Taklovanje cest v Gornji Radgoni. Finančni minister je odobril predlog gornjradgonske občine za taklovanje cest od obmejnega mosta do železniške postaje v Gornji Radgoni. Prvi obrok za taklovanje v znesku 900.000 din je vzet iz cestnega fonda.

o. Protestno zborovanje diplomiranih tehnikov. Ljubljanski diplomirani tehniki so se na običnem zboru dogovorili, da se bodo udeležili protestnega zborovanja 7. V Zagrebu, kjer bodo skupno z ostalimi tehnikami v državi zahtevali, da se jim omogoči dostop na univerzo.

Celje

o. Male in velike ogjase za »Večerniki« lahko oddate v upravi lista, Prešernova 3-II. ali pa našemu zastopniku, ki bo te dni obiskal celjski poslovni svet.

o. Celjski kulturni teden bo začel v soboto s koncertom Slovenskega vokalnega kvinteta. Koncert bo nudil umetniški užitek, ki bo ostal vsem udeležencem v najlepšem spominu. Vstopnice so v predprodaji v knjigarni K. Gorličar.

o. Uradni dan Zbornice za Irgovino, obrt in industrijo za Celje in okolice bo v

tokre, 2. maja, od 8. do 12. ure v posvetovalnici Zdrženja trgovcev za mesto Celje, Razlagova 8.

o. Zborovanje celjske »Soče«. V nedeljo popoldne je bil v Narodnem domu 11. redni občni zbor »Soče«, ki je bil zelo dobro obiskan. Zborovanje je vodil zaslužni predsednik g. Rakusček. Vsa poročila društvenih funkcionarjev so pokazala zadovoljivo društveno delovanje za kulturni in narodni razvoj naših primorskih emigrantov. Pri volitvah je bila izvoljena stara uprava.

o. Gledališka predstava preložena. Govorjenje ljubljanske drame, ki bo uprizorila Shakespearevega »Othello« je preložena na četrtek, 11. maja.

o. Smrtini strel. Nedavno smo poročali, da je v Poredju pri Humu na Sotli neki posestnik streljal na 32-letnega dminarja Ignaca Jesiha, ki je bil ranjen v prsa. Poškodovanca so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je včeraj podlegel poškodbam. Ubijalca so aretirali.

o. Umrla sta 87-letna občinska reva Uršula Nedog in 55-letni posestnik Franc Knez z Ostrožnega.

o. S senka je padel na Polzei 53-letni branjar Jože Vajncerl iz Prevalj. Polomil si je levo roko in levo nogo ter več reber. Poškodovanca so prepeljali v celjsko bolnišnico.

o. Č. 7 motorja je pri Gozdni restavraciji padel 32-letni trgovski pomočnik Vili Glančnik iz Celja ter se laže poškodoval.

Ptuj

Žrtve fantovskega pretepa

Poskodbam je podlegel 31-letni mizar Hrenko Janez iz Mestnega vrha, o katerem smo poročali, da je bil žrtev pretepa iz ljubosumnosti na Grajeni, v katerem so mu dvakrat prebili lobanjo. Tudi pri drugi žrtvi, krojaču Sešekur Francu iz Grajenščaka, je prav malo upanja na ozdravljenje. Hrenko je bil včeraj pokopan.

p. Včerajšnji Jurjev sejem se je slabo obnesel. Malo je bilo sejarjev in malo tudi podeželskega ljudstva, ki najraje kupuje od sejarjev. Kmet je na spomlad suh. Morda pa ga je doma zadržalo tudi lepo vreme.

»Za božjo voljo! V spanju sem plesla napreje!«

Maribor

Dvajset let zvesto na obmejni straži

Bogata bilanca 20 letnega neumornega dela mariborskega učiteljskega društva

Kakor smo že poročali, je mariborsko učiteljsko društvo s soboto proslavilo 20-letnico prevzema mariborskega šolstva po slovenskem narodnem učitelstvu ter 20-letnico mariborske učiteljske organizacije. Kratek zgodovinski pregled mariborskega učiteljskega društva, je podal g. šolski nadzornik Ivan Tomažič, stari bорец za pravice učit. stanu in sodelavec pri izgraditvi mariborskega slovenskega šolstva pred 20 leti.

Meseca aprila 1. 1919. je bilo na mariborskih mestnih šolah ter na šolah bliznjice okolice nameščenih 27 učiteljev in 40 učiteljic. Iz prejšnje dobe so ostali le katehet Petelinšek na deški meščanski šoli ter šolski upravitelj Pučelik, učiteljica Stupca in učit. žen. roč. del. Lichtenwalnerjeva v Krčevini. Enakomisleče učiteljsko se je začelo sestajati in sčasoma se je razvilo tovariško družabno življenje. Na hrani v uradniški menzi so se sklepala nova znanja in prijateljske. Tam se je sprožila misel za ustanovitev učiteljskega društva za mesto Maribor in bliznjico okolice.

Po počitnicah leta 1919. je bil ustanovljen pripravljalni odbor, v katerem so bili ravnatelj Humek, šolski uprav. Hren, Tomažič, Milčinski in ravnateljica Stupca ter učiteljica Velmar-Vrabi. Sestavili so pravila in 14. dec. 1919. je bil ustanovni občni zbor v deški meščanski šoli, ki se ga je udeležilo 64 učiteljev in učiteljic. Občni zbor je vodil prvi predsednik Učiteljskega društva ravn. Humek.

Društvo so vodili izmenoma predse. Tomažič in podpreds. Klemenčič. Njima so sledili Alt, Skala, Lukman in sedanji predsednik Hočevar (od 1931.). Pod g. Hočevarjem je učiteljsko društvo za Maribor in bliznjico okolico na podlagi novih pravil JUU likvidiralo ter je bilo

ustanovljeno »JUU okrajno društvo Maribor - mestno«, dočim se je učiteljsko okoliških šol včlanilo v okoliški društvi Maribor - levi in Maribor - desni breg. Učiteljsko se je v strnjanih vrstah borilo za svoje stanovske pravice in baš iz Maribora se je začela borba za nadstrankarstvo in samo stanovsko organizacijo, kar je neobhodno potrebno za uspešno delovanje.

Društvo pa ni pozabilo na strokovno spopolnitev članstva ter je na pobudo sedanjega prof. Šiliha že leta 1921. osnovalo »Pedagoški didaktični odsek«, iz katerega se je razvila današnja »Pedagoška centrala«, ki je delovanje razširila na vso Slovenijo. Ustanova je priznana v naši državi in tudi v tujini. Društvo je dalo pobudo za ustanovitev Učiteljskega

doma, za eno najvažnejših učiteljskih socialnih ustanov. Organizacija je ustanovila nadalje odsek za učiteljski naraščaj, ki je imel številne prireditve, med njimi 1921. Gregorčičevo akademijo. Velika pridobitev je bila otvoritev podružnice učiteljske knjižarne leta 1933.

Članstvo učiteljske organizacije pa je tudi glavni steber delovanja pri najrazličnejših kulturnih, humanih, gospodarskih in sportskih društvi, osobito se udeležuje pri narodno obrambnih društvi kakor pri Družbi sv. Cirila in Metoda, ki je največja opora obmejnega šolstva.

Učiteljskemu, ki je skozi 20 let vestno in pošteno vršilo svojo nalogo v prid mariborskega in obmejnega šolstva želimo v bodočnosti še večji razmah!

Kočevje v podobi in besedi

Na Ljudski univerzi je predaval dr. Rudolf K y o v s k y, sodnik iz Novega mesta, o kočevskem ozemlju. Opisal je ta del slovenske zemlje z zemljepisnega in zgodovinskega stališča in segel v svojih izjavah daleč nazaj prav do ustvarjanja tega pojma, ki je najverjetneje nastal iz »koče«, ki so si jih v pustih, gozdnatih predelih začeli graditi prvi naseljenci. Po geografskem opisu tega predela, ki ne tvori tudi zemljepisno zaključene enote, kakor trdijo to nemški geopolitiki, je prešel g. predavatelj na gospodarske, prometne in narodnostne razmere kočevskega ozemlja, čigar prebivalci so krvo, kulturno in miselno med seboj tako pomešani, da ni mogoče govoriti tu o kakem strnjem nemškem otoku.

Gospodarski razlogi so že davno priložili Kočevčane, da so odšli po svetu za kruhom, kar najzgovorneje izpričuje veliko število opuščeni in razpadajoči hiš

v vsakem naselju. To in tudi celotno današnje stanje tega koščka zemlje je g. predavatelj plastično pokazal s številnimi skiptičnimi slikami, ki pa so poslušalcem hkrati nazorno prikazale tudi zanimivosti in naravne lepote kočevskega sveta. Turist bo našel tu obilo lepih točk, in v zadnjem času se je res začelo za kočevsko ozemlje močneje zanimati Slovensko planinsko društvo.

G. predavatelj, iz čigar izjavljanj je bilo razvidno, da to ozemlje in vse njegove probleme podrobno pozna, je v kratkem, strnjem predavanju le bežno orisal vsa števila vprašanja, ki so v zvezi tako z gospodarskim kakor s kulturnim dvigom kočevskega ozemlja, in opozoril na to, da ga je opravilo in ga naj tudi v bodoče opravlja naše učiteljsko, pa tudi razna prosvetna in narodno obrambna društva, zlasti pa slovenska srednješolska in akademska mladina.

m. Tuiskoprometna zveza »Putnike v Mariboru je bila od uprave svetovne razstave v Parizu 1937 za sovj. sodelovanje v okviru mednarodne tuiskoprometne razstave odlikovana z diplomom »Grand Prix«.

m. Četniki okrožja Maribor se pozivajo, da se javijo posamezno v dneht: 26., 27. in 28. aprila od 9. do 12. ure dopoldne ali od 3. do 6. ure popoldne pri br. Voj. šk. Maribor, Gregorčičeva 26. Strogo obvezno!

m. V poročilu o občnem zboru upokojencev je bilo ime g. dr. Srečka Lajnska popačeno v Klajnšek, kar s tem popravljamo.

m. Borza dela išče: 1 konjarja, 1 vinčarja, 2 ključavničarja za stavbena dela, 1 pečarja, 1 kolarija, 1 mizarskega pomočnika, 1 krojaškega pomočnika, 1 pekarskega pomočnika, 1 slaščičarja, 1 servirko, 1 strojno pletiljo. Interesenti naj se javijo med uradnimi urami v prostorih Borze dela.

m. Izložbeno okno je nekdo razbil iz maščevanja brivskemu mostru Seliju Pirca na Rotovškem trgu. Pirc ima okoli 300 din škoda.

* Ure in zlatina, tudi na obroke brez zvišanja cen, pri M. Igerjev sin, juvelir, Gosposka 15.

Nočna lekarniška služba: Dvorna lekarnia pri Sv. Anehu, Glavni trg 20, tel. 20-05; Magdalenska lekarna, Kralja Petra trg 3, 22-70.

Kino

* Grajski kino. Do vključno torka veliki pustolovski film iz Daljnega vzhoda »Sužnja Sangaj«.

Kino Esplanade. Največji muzikalni film »Mozart«. Življenje in ljubezen velikega mojstra Mozarta. Liane Haid, St. Haggard.

Union kino. Do četrtka »Kapitan Molenaar«, pustolovski film po romanu O. P. Gilberta. Harry Baur.

Mariborsko gledališče

Torek, ob 20.: »Potopljeni sveti«. Red D. Sreda: Zaprt.

Četrtek, ob 20.: »Upniki — na plane«. Red A.

Veseloigra »Upniki — na plane«, ki je v dosedanjih vpriporitvah v mariborskem gledališču izvrstno zabavala, se ponovi v četrtek. Na vrsto pridejo abonenti reda A.

Radio

SREDA, 26. APRILA.

Ljubljana: 12. Godbe na pihala; 13.20 Pillovi kvart; 18. Mladinska ura; 19.50 Prirodopisni kotiček; 20. Koncert »Lil-re« iz Kamnika; 21. Tamburški orkester; 22.15 Lahihi nog. naokrog. — Beograd: 12.35 Zabuveni koncert s plošč; 13.10 Angleška glasba; 16.45 Narodna godba s harmoniko; 18.15 Bizet »Carmen« s plošč; 20. Prenos opere iz Narodnega gledališča. — Sofija: 14. Popularni koncert; 18. Plošč; 19.15 Nikolajeva opera »Vesele žene Windsorske«. — Firence: Gordanjeva opera »Andre Chenier«. — Rim: 21. Opera »Poljski cvet«. — Beromünster: 19.25 Poje Tito Schipa; 21.30 Švicarske narodne pesmi in ples. — Bratislava: 21. Večerni koncert, nato plošč z lasko glasbo. — Bukaresta: 19.15 Slavni pevci na ploščah. — London National: 21. Večer zabavne glasbe.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2347.50 — 2385.50, Berlin 1778.32 — 1796.38, Bruselj 743.50 — 755.50, Curih 9.95 — 10.05, London 207.07 — 210.27, New York 4406.75 — 4466.75, Pariz 116.92 — 119.22, Trst 232.95 — 236.05.

Effetti. Za greb. Drž. papirji: vojna škoda 436-438, 4 odst. agrarji 61 bl, 4 odst. sev. agrarji 55.50-61, 6 odst. begl. obv. 85-89, 6 odst. dalm. agrarji 84-85, 7 odst. stab. pos. 98 bl, 7 odst. inr. 86-98, 7 odst. Blair 80-87, 8 odst. Blair 96 d. Delnice: Narodna banka 7500 bl, PAB 210-212, Trbovlje 175-185.

Ljudje pred vrati pravice

DROBNE PODOBE IZ PRED RAZPRA VNE DVORANE, KJER ISČEJO LJUDJE PRAVICO IN KJER SE POPRAVLJAJO KRIVICE

Na hodniku se tarejo ljudje. Novince in stare znanke kar ločijo. V prvih je še spoštovanje in strah. Neizkušeni gledajo plašno po ljudje in vratih in zakon je zanje nekaj, česar ne razumejo in jim je zato sveto. Majhni in zmedeni so pred njimi in pred sodniki in advokati, ki imajo te stvari v mezinu. Najbolj ponižni so dolžniki, majhni ljudje, ki morajo živeti tudi od dolgo. Kajti za življenje je treba ali denar ali kredit. Vendar pa je zadnje čase takih tožb manj. V začetku krize, ki je potegnila srednji sloj konzumentov v brezno insolventnosti, je bilo teh tožb na kupe. Zdaj pa ni več tako velike prilike, delati dolgove in ljudje jedo in oblačijo, kar imajo.

Stari sodniški znanci pa so domači in glasni. Vse sodnike in advokate poznajo in vedo, kako je treba to in ono zadevo prijeti. Vedo, kaj je kontumac in kumplic in k. z. p., vlagajo prizive in se nikomur

ne dajo. Včasih zaloputajo tudi vrata in vzhvaja ženska ali hudi mož, ki se jima zdi, da se je zgodila krivica, razgibata hodnik. Odprejo se jima zapornice jeze in skritih misli in na advokate in priče kar dežuje. Navadno je posledica take jeze in iskrivosti tožba za užaljeno čast. In ljudje se kar naprej tožarijo. Za denar in za čast. Hodniki na sodišču so vedno polni, kajti denar in čast sta dragoceni zadevi...

Kdo je neznan mrtvec?

Včeraj smo poročali o strahoviti najdbi Ferlinčevega pastiršča v Svečini, ki je našel v gozdu ob drevesu sedečega in že razpadajočega moškega. Zdravnik dr. Matejčič iz Zg. Kungote je ugotovil, da si je možki sam končal življenje. Vsi znaki kažejo, da je prišel neznanec iz Nemčije.

Glavna priča — morilec

SENZACIONALNI PREOBRAZ PRED RAZPRAVO: FANT, KI NAJ BI NASTOPILO KOT GLAVNA PRIČA, RAZKRINKAN KOT MORILEC

Jutri naj bi se vršila razprava proti 32-letnemu posestniku Janezu Letonji iz Vilodna pri Ptujski gori, ki je bil obtožen, da je umoril svojo sorodnico Nežo Lubel, ki ji je moral dati preužitke in vsako leto po dva mernika pšenice, kostonja, koruze, 5 mernikov krompirja, polovniak vina, 60 kg težko svinjo in 500 din v denarju. Osumljenec je umor trmo stin tajil, danes pa se je umor popolnoma

pojasnil. Orožnikom se je posrečilo, da so aretirali pravega morilca Janeza Narata, pos. sina v Planjškem, ki naj bi nastopil jutri kot glavna priča. Ta je priznal, da ga je nagovoril k zločinu Letonja, da mu je grozil s šurto, mu obljubljal nagrado in ga uplanih. Danes so privedli orožniki Narata v letnišnico, razprava pa je preložena.

Delo Ruske Maticе

Pretekli teden je bil letni občni zbor Ruske Maticе v Mariboru. Iz poročila odbora je bilo razvidno, da je v preteklem letu matica povečala svoje knjižnico, vodila tečaj ruskega jezika za otroke, ustanovila pevski zbor, priredila 17 pred-

vani, božičnico in umetniški ruski večer 4. II. v Narodnem domu ter dajala podpore revnini. Z malimi spremembami je bil izvoljen stari odbor.

m. Sedemdesetletnica praznuje danes znani lovec in okrajni tajnik v p. g. Franc Babič.

Ko bi Sv. Petru svetila elektrika

Malo verjetno je, pa vendar res, da Sv. Peter pri Mariboru nima elektrike. Prejšnja samostojna občina se je zanj borila in občinski možje iz Sv. Petra, ki je zdaj združen z občinama Košaki in Krčevina, so na vsaki proračunski seji poudarjali na potrebo Sv. Petra. Obljubljeno jim je bilo, da dobe elektriko, ko bodo plačani vsi davčni zaostanki v znesku 145.000 dinarjev. Ko je prišlo novo proračunsko leto, so davčni zaostanki znašali isto vsoto in jasno je bilo, da bi Sv. Peter tako nikoli ne prišel do elektrike. Zato so odborniki s težavo dosegli,

da občina vstavi v proračun postavko 15.000 din za elektrifikacijo Sv. Petra, pozneje je pa odobrila še posojilo 200.000 din, ki naj ga Sv. Peter najame v enem izmed denarnih zavodov. Omrežje si mora postaviti kraj sam, pripade pa v last mesta, ki zanj skrbi in pobira naročnino za tok. To bi pomenilo za mesto nov vir dohodkov. Na elektrificiranem ozemlju pa bi zrasla industrijska podjetja. — So pa za elektrifikacijo Sv. Petra še drugi primernejši načrti, ki pa še iščejo podjetnega in pitčnega človeka, da se jih loti.

Kultura

Rezultati tekmovanja II. Umetnostnega tedna

S premiero Stanka Cankarja drame »Potopljene svete« v Narodnem gledališču, je bil v soboto zvečer zaključen II. Umetnostni teden. Po predstavi je bil v spodnji kazinski dvorani družabni sestanek, katerega so se udeležili razen umetnikov tudi mnogi prijatelji umetnosti. Ob tej priliki je predsednik Umetniškega kluba, pisatelj dr. Maks Šnuderl razglasil rezultate nagradnega tekmovanja in razdelil nagrade za najboljša nova predložena dela s področja likovne umetnosti, književnosti in glasbe ter za najboljše igralске kreacije. S področja slikarstva in gledališča so se pri podeljevanju nagrad udeleževali samo trije umetniki, ki so se priglasili, a priglasili so se le nekateri, zato več vidnih umetnikov seveda ni med nagradenci.

Nagrade so se razdelile sledeče: Slikarstvo: I. nagrada 2000 din se je razdelila na dva enaka dela in podelila akad. slikarjema Zoranu Mušiču in Francetu Miheliču; druga in tretja sta se združili in razdelili na enaka dela 750 din in podelili akad. slikarjema Ivanu Kosu in Maksu Kavčiču.

Književnost: I. nagrada se je tudi tu delila na dve po 1000 din in podelila

KRIK RANJENE MLADOSTI

V uredništvu Ivana Vuka, ki je knjižici napisal tudi uvod, je izdalo Združenje vojnih invalidov v Ljubljani 54 strani obsegaajočo zbirko pesmi vojnega invalida Avgusta Fabjančiča. Fabjančič je bil kot preprost 18-letni fant poklican v svetovno vojno in poslan na soško fronto. Objavljene pesmi so nastale večinoma v tisti dobi kot »krik ranjene mladosti«, a pod zelo očitim vplivom Prešernovih pesni, kar izpričuje zlasti sonetni venec. Kot dokument časa so zanimive, čeprav nimajo globlje vrednosti. Ima pa Fabjančič poseben čut za obliko in je zato v zbirki največ sonetov. V uvodu pogrešamo biografijo in malo več podatkov o začetku in nastanku pesmi. Knjižica, ki je opremljena z dvema avtorjevima slikama, je grafično čisto čeden izdelek in se dobi pri Oblastnem odboru združenja vojnih invalidov v Ljubljani za ceno samo 8 din.

k. Deržajeva razstava v Zagrebu. Slovenski slikar Edo Deržaj prireja v Ullrichovem salonu v Zagrebu razstavo svojih oli, akvarelov in grafik. Razstavil je okoli 80 del, samih motivov iz naših Alp. Deržaj je razstavil doslej večinoma v Ljubljani, pa tudi že v Beogradu, Londonu in drugod.

k. Življenje in svet. Osmi številka XIII. letnika objavlja med drugim sestavke »Spolno življenje rastlin«, »Egomet roma z doma«, »Pomladna utrujenost« in več drugih daljših ter krajših prispevkov.

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skrivnost

Zid je bil gladek, ometan, brez plezal. Drevesa so bila precej daleč od njega. Warren je pomislil, kaj bo, če ga je padalo zaneslo v kraj, od koder ne bo mogel priti brez tuje pomoči. V kakšne zagate ga utese to zavesti! Precej daleč stran je zagledal veliko poslopje. Nobena praznina ni nikjer brlela. Gozd je bil poln mirničnih, strahotnih senc. Zdaj je začel spet pihati hladen veter in Warren se je zdelo, da ga obdajajo čudne sence. Ki se bodo zdaj zdaj izoblikovale v najstrahotnejše prikazni. Sence, ki se ovijajo okoli njega in šepetajo med seboj nekaj nerazumljivega... Potem se je stresel in se poskusil zbrati. Kako je sploh mogoče, da se tako boji? Ali so ga živi pustili na cedilo? Kje je njegova hladnokrvnost? Seer je bilo pa res marsikaj čudnega v tem prostoru, ki je bil ves ograjen kakor s kitajskim zidom. Normalni ljudje se ne zazdajajo tako.

Nedvomno morajo biti neke vrata, a prav tako nedvomno je, da morajo biti dobro zaprta. Mlad letalec je postal zdaj tudi nestrpen. Videli je, da zidu ne bo mogel preplezati. Nič drugega mu ne bo

pisatelj Antonu Ingoliču ter pesniku Božu Vodušku; druga in tretja sta se enako združili in razdeljeni po 750 din podelili pesniku Branku Rudolfu in glaslovcu Antonu Seliščkarju.

Glasba: I. nagrada se po sklepu žirije sploh ni podelila; II. nagrado v iznosu 1000 din je prejel za svojo skladbo prof. Karol Palor, III. v iznosu 500 din pa prof. Ubaldo Vrabec; razen tega sta bili podeljeni še dve priznalni nagradi po 250 din skladateljema Leonu Novaku in Ivanu Turšiču.

Igralstvo: I. nagrada se je razdelila na dve enakovredni po 1000 din in podelila Danilu Gorinšku in Branku Rasbergerjevi; II. in III. sta se združili in podelili kot enakovredni po 750 din Emi Starčevi in Milanu Košiču.

Nagrade so darovali: kr. banska uprava v Ljubljani, Rotary klub v Mariboru, industrijec Jos. Hutter, industrijec Marko Rosner, tiskar Pinter & Lenard, zdravilišče Rogaska Slatina, tovarna Doctor in drug, mestna občina mariborska, Posojilnica v Narodnem domu in veletrgovca Franjo Majer.

k. Festival v Dubrovniku. Sprožena je misel, da se priredi letos v začetku julija v Dubrovniku prvi festival. Obnovile bi se v celoti svečanosti sv. Vlah, zagrebška drama bi uprizorila pred katedralo »Siehernika«, pesali bi se hrvatski narodni pesli, igrala bi se klasična komedija »Dundo Maroje«, Buničeva igra »Ljubimci«, priredil bi se dalje simfonični koncert, koncert vokalne glasbe in narodnih pesmi itd. Taki festivali bi se potem prirejali vsako leto.

k. Dejanje. V aprilski številki ljubljanskega mesečnika »Dejanje« razmišlja E. Kopec o narodu, Fr. Stelc pa o zatonu slovanke vzajemnosti. A. Kolar je pripeljal novelo »Zgubljeni dnevi«, Fr. Jeriša ciklus pomladnih pesmi, Ivo Pirko vič pa esej »Svet kot projekcija«. Nadalje rubrike so: dokumenti, pregledi, gledališka poročila, književna poročila in zapiski.

k. Pedagoška revija »Popotnik« prinaša v svoji 7.-8. številki razpravo dr. St. Gogale o deduktivnem sklepanju otroka v 3. in 4. letu življenja, dr. D. Čvetka o češkem in slovaškem glasbenem vzgojstvu v praksi, nadalje članek o slovenskem učiteljskem naraščanju, o vzporedno, kako ocenjevati vedenje, ter zanimivo, še nezaključeno razpravo A. Savlija »Pedagoška tradicija kmečkega doma«. F. Jandi piše o metodnem delu v kmetiško nadaljevalnih šolah. Številko zaključujejo članki o praktičnem delu v šoli, razgled po svetu ter poročila o knjigah in pedagoškem tisku.

Sport

Mariborčani v slovenski lahkoatletski reprezentanci

Za lahkoatletski dvoboj bo odpotovala 29. t. m. v Trst proti Julijski Benetjici slovenska reprezentanca, v kateri je tudi 5 Mariborčanov: Lončarič (Maraton) za tek z zaprekami na 110 m ter skok v daljino, Lužnik (Maraton) za met kopja, Hlade (Zelencar) za met krogla, Smerdelj (Maraton) za skok ob palici in Gužnik (Zelencar) za met kladiva.

Naši rokoborci proti Italiji

Poslava naše rokoborske reprezentance, ki bo nastopila 24. maja v Zagrebu proti Italijanom, je sledeča: Bantam: Ilić (Jugoslavija, Beograd), peresna: Moguljak, lahka: Mrkus (oba Croatia, Zagreb), srednja: Verboš (Maraton, Maribor), polteška: Pircher (PSK, Maribor), ali Metzner (Croatia), težka: Brajo (Policijski, Zagreb) ali Begac (Herkeles, Zagreb). V polteški in težki kategoriji bodo torej najbrže se izločila tekmovalca.

PRVENSTVENA TABLICA II. RAZREDA.

Po nedeljskih zmagah Gradnjanskega nad Ptujem s 3:0 in Lendave nad Dravo s 5:1 je prvenstvena tablica, ki kaže veliko premoč Gradnjanskega nad ostalimi klubi mariborske drugorazredne skupine, sledeča:

Gradjanski	5	5	0	0	27:5	10
Drava	5	2	0	3	12:12	4
Lendava	6	2	0	4	18:9	4
Ptuj	6	2	0	4	8:29	4

Zadnja drugorazredna prvenstvena tekma se bo odigrala 7. maja v Čakovcu med Gradjanskim in Dravo.

LAHKA ATLETIKA V CELJU.

Na Glaziji je bilo 23. IV. izbirno tekmovanje v metu diska, ki je prineslo radi slabšega vremena razmeroma slabe rezultate. Kot prvi se je plasiral Slamič (Primorje) s 35,55, drugi je Vebler (Celje), tretji Dobnik (Jugoslavija). Radi slabšega vremena je odpadlo tekmovanje v metu kladiva.

Od 1. maja dalje bodo „Večerniki“ naročniki za din

10.000-

ZAVAROVALNI

za primer smrtne nezgode.

Kaj je storiti v primeru nezgode, podrobnosti g'ede izplačila odškodnine po zavarovalnici in druga pojasnila bomo objavili v sobotno-nedeljski številki „Večernika“

V cross-country na 5000 m je pri seniorjih zmagal Rozman (Celje) v 17.02.8, pred Steinerjem in Zergarjem (oba Celje), med juniorji C je zasedel prvo mesto na 3000 m Rndi (Celje) v 11.06.3, med omladinici na 3000 m pa Lado (Celje) v 10.51 pred Pravičcem (Celje) in Božičem (Jugoslavija).

ALI BO PRIREDILA FINSKA OLIMPIADO 1940?

Predsednik Finskega olimpijskega odbora V. Rangel je odstopil, ker ni mogel doseči sporazuma med socialistično in meščansko atletsko zvezo. Sedaj so Finci v neprilikah, ker je V. Rangel njihov najboljši organizator. Upajo pa še vedno, da njegov odstop ne bo imel za posledico odpoved olimpijskih iger 1940.

OVIRE ZA TEKMOVANJE MADŽARSKE Z ROMUNJO V DAVISOVEM CUPU.

Od 5. do 7. maja bi se moralo odigrati v Bukarešti teniško tekmovanje med Madžarsko in Romunijo za Davisov cup. Madžari so za priprave za to tekmovanje mnogo žrtvovali, najeli so si celo odličnega Francoisa Cocheta za trenerja, sedaj pa izgleda, da jim romunske oblasti ne bodo dovolile potovanja v državo. Zadevo skušajo urediti diplomatskim putem.

s. Na izrednem običnem zboru JOO v Zagrebu je bil izpostavljen izvršni odbor in pritegnjeno večje število priznanih sportnikov iz cele države. Predsednik je ostal tudi nadalje dr. Jovan Hadži (Beograd). Eden izmed treh podpredsednikov je dr. Pavlin (Ljubljana), med častne svetovalce pa so bili izvoljeni tudi naši ožji rojaki Leon Stukelj (Maribor), dr. Ciril Žižek, inž. Stanko Bloudček, dr. Rado Murnik in Josko Gorec.

s. Prvenstvo ljubljanske univerze v tabletenisu si je osvojil Djinovski Vojo, ki mu sledita tehnik Scagnetti Drago in jurist Horvat Kačo.

s. Zagrebška Concordia je v nedeljo remizirala v prvenstveni tekmi s SK Litanom s 1:1 ter si priborila na ta način prvenstvo ZNP-a in možnost povratka v nacionalno ligo.

s. Na amaterskem boksarskem prvenstvu Evrope v Dublinu so kot moštvo najbolje odrezali Poljaki, za njimi Italijani in Nemci.

šepnilo dekle. »Nisem vedela, da ima gospod Carrington obisk.«

»Tudi jaz tega nisem vedel,« je skoraj suho odvrnil Warren. »Ni ti to mi ni bilo znano, da je lastnik tega parka in graščine gospod Carrington.«

»Ne razumem vas,« je resno odvrnila neznanica. »Ali ne bi rajši nekoliko pobesili svetilke, ker me luč slepi?«

Warren je hotel odvrniti, da je ona njega bolj oslepila kakor njegova svetilka njo, toda priložnost za takšne poklone ni bila prava. Se poslednjič je pogledal lepo dekle in utrlil svetliko.

»Hvala!«

»Rekli ste mi, da me ne razumete,« se je spet oglasil letalec. »Z menoj je prav tako. Resnično ne poznam niti imena lastnika tega parka, ker sem prvič v življenju tu. Cimprej bi rad izginil od tod, pa žal ne poznam poti, ki bi me privedla spet med ljudi.«

»Kako pa ste prišli sem?«

»S padalom,« ji je povedal Warren. »To bi vam bil moral že takoj v začetku pojasniti. Da, letel sem iz Pariza v Croydon. Letalo se mi je pokvarilo, pa sem se moral zaupati padalu.«

»Tako je torej bilo? Pred kakšnimi desetimi minutami sem namreč slišala nekakšen čuden ropot, pa nisem vedela, kaj naj pomeni.«

(Dalje sledi.)

3

govo iznenadenje je bilo prehudo, da bi ga bil mogel s kakšno besedo izraziti. Vso jo je zajel v svoj svetilke in opazil, da je majhna, nežna, in da ji ne more biti niti dvajset let. Njene oči so se bleščale vijoličasto... ali pa so bile konstante... Težavno se je bilo odločiti za to ali ono barvo, vsekakor pa je bilo zelo temne in lepe. In bile so oči, ki se je v njih dal brati pogum, pa tudi vedrost. Usta so bila skoraj premajhna in brada odločna. Zlasti je bil Warrenu všeč dekletov nos. Ušes ni mogel videti, ker so bila skrita pod črno baretko, kakor njeni lasje. Po njenih obrvih pa je sodil, da je črnolaska. Najbolj pa se je Warren čutil neznanik in obklet. Imela je namreč nekakšen tesen črn suknič, ozke, prilagajajoče se črne hlače in črne rokavice. Vsa je bila v črnem od nog do glave in Warren je ne bi bil mogel niti opaziti v temi, če ne bi imel svetilke. Bila je kakor del noči. Takšno srečanje opolnoči, v na videz izumrlem parku, res ni bilo nekaj vsakdanjega, toda Warren je od trenutka, ko je pristal s padalom na drevesu, doživel že toliko nenavadnih reči, da ga nič ni moglo več spraviti iz ravnotežja.

»Prestrašili ste se me, kaj?« je rekel.

»Jaz pa vas! Ko sem začel korake v grmovju, sem si mislil, kdo utegne bloditi po parku ob tej uri. Ali stanujete tu?«

»Jaz sem mislila vas vprašati isto,« je

ostalo, kakor da gre v hišo, pozvoni in pove, kakšna nesreča se mu je primerila. Toda, da bi hodil v hišo, ga tudi ni mikalo. Stopil je čisto k zidu. Mehka trava je poganjala povsod ob njem in dušila šum njegovih korakov.

Spet nova misel. Kaj ko bi poklical starca, ki je zlezel v hišico na drevesu?

V tem trenutku pa so se mu naježili lasje. Ko je stal pod zidom in premišljeval, kaj bi storil, je začel v temi selestije suhega listja. Prav blizu nekje. Listje se je drobilo pod koraki, ki pa niso bili koraki starca z drevesa. Neko živo bitje se mu je bližalo. Warrenov prvi nagib je bil ta, da bi se pognal v beg. Pa se je premagal. Pogosto je bil že v nevarnosti in vselej se je srečno izrežal iz nje. Tudi tu se mora. Z naglo kretnjo je vzel iz žepa svetliko in posvetil v njo okoli sebe. Stožec svetlobe je zajel mlado dekle, najlepše, kar jih je bil Warren doslej videl.

DRUGO POGLAVJE
Mlado dekle v noči.

»Ohi!« je prešenečeno vzkliknila neznanica.

Warren Clinton ni rekel ničesar. Nje-

Zanimivosti

Mladostna žena s 75. leti

NAVODILA TISTIM, KI BI RADE OSTALE DOLGO MLADE.

Pet in sedemdesetletna Američanka Adna Wallace Houserjeva zbujala pozornost okolice s svojim mladostnim videzom in postavbo. Za medicino je priletela mladostnik redke studijske primer. Na zunanji bi ji človek nikoli ne prisodil 75 let.

Houserjeva je bila igralka in plesalka ter dvakrat poročena. Svojo lepo, pravilno raščeno postavbo je umela ohraniti do starosti. Kot 20letno dekle je nastopala v lahkih vlogah v newyorškem Broadwayu, pri 40. letih je igrala v operetah vloge mladih, premetenih žensk.

Ko ji je bilo 52 let, se je še bolj pomladila. Zmerom se je oblačila po zadnji modi, vadila se je tudi v boks. V 63. letu je študirala ruski balet, čez štiri leta je začela z akrobatskimi vajami. Z veliko lahkoto in gibčnostjo je izvajala vse like. Še danes ji najtežje telovadne vaje ne delajo težko. Tehta 40 kg in 300 gramov.

Skrivnosti njene mladosti so naslednje: Bodi zmerom vedrega razpoloženja, nikoli si ne gremi življenja s skrbmi in žalostjo. Vsak dan naj ženska fizično vadi vsaj eno uro. Enkrat na teden si privoščiti izdaten izprehod. Spi najmanj sedem ur, vstaja ob sedmih, k počitku leži opolnoči. Enkrat na teden si privoščiti dvanaest ur počitka, tedaj ne zaužije vse dopolne hrane. Ženska naj najde vsak dan kak razlog, ki jo bo zelo razveselil. Pred spanjem naj popije za pomirjenje živeč kozarec oslajenega mleka. Alkohol naj ne pije, mesa naj uživa čim manj, mnogo pa zelenjave in sadja. Kajenje je ženski, ki hoče ušakati dolgo mladost, strup! Nikoli naj ne dela več kakor ji dopušča moč.

Houserjeva je po teh navodilih ohranila svežo mladost v starosti. Le eno je šlo z leti dalje, roke so ji precej hrpave in nabreklih žil.

Steklena volna in svila

STEKLO SE ZE PREDE IN TKE — KD AJ BOMO NOSILI TUDI STEKLENO OBLEKO

V pomanjkanju surovin je segla tekstilna industrija po učinkovitem sredstvu. Začeli so uporabljati stekleno vlakno in ga predelavajo v stekleno volno. Z osredotočenjem tekočega stekla se dosežejo vlakna, ki so zelo podobna naravnim volni. Steklo teče v tankem curku na prav naglo se vrtečo ploščo in se na njej zaradi središčne sile razprši v silno tanka, valovito nakodrana vlakna, ki so tako goste izprepletene med seboj kakor bombažna vlakna pri vati. Steklena vata je skoraj tako poceni kakor prava.

Steklena preja se zadnji časi pretiskava skozi predilne šobe, nastane nekakšna mehka klobučevina, ki se nepredelano uporablja za izolacijo ali jo pa porabijo kot surovino za izdelovanje žlahtnejših steklenih tkanin.

Iz nekdanje grobe steklene preje so zdaj pričeli izdelovati stekleno svilo, ki naglo prodira v vsakdanjost. Steklena svila je idealni vložek za stavbe, kjer je treba posamezne sobe zvočno izolirati, bo-

disi na stenah, stropu ali podu. Gledališča, kina, koncertne dvorane, filmski in radio studij se zavijajo v stekleno vato. Hladilniki gospodinj se z njo branijo pred toploto, pri centralnih kurjavah in drugih toplotehničnih napravah odganjajo z njo mraz. Posebno hvaljevala je uporaba steklene vate pri izolaciji pred jedkimi tekočinami ali parami, ker je steklo proti njim zelo odporno.

Poizkusi so pokazali, da bo mogoče izdelovati tudi steklene tkanine. Te bi bile po svojih specifičnih lastnostih izvrstno dopolnilo tekstilne robe. V laboratorijih zdaj sistematično proučavajo, kako dobiti čimbolj žilavo steklo, katerega vlakna se bodo lahko predala na navadnih vrtenjih in tkala na stavah. Čim se bo to posrečilo, bo steklena obleka postala senzacija in kar je bilo nekdanj pridržano le pravilnim kraljičinam, bodo imele naše dame za vsakdanjo rabo. Tedaj bo lahka in kofetna obleka graciozno mladostnih Evinih hčera še bolj povzdignila.

Mesta, ki jih je požrlo morje

Voda je pobirala mrlič in jih odnašala v morje

Na angleškem primorju je cela vrsta krajev, ki že davno leže pod morsko gladino. Na yorkshirski obali so v zadnjem tisočletju odtrgali valovi nič manj kakor 30 vasic. Mnoge cerkve leže pod morjem in nad njimi plujejo ladje. Trideset kilometrov severno od Harwicha leži na obali skromna vasica Dunwich, naslednica nekdanj pomembnega mesta, v katerem sta za časa Saksov bivala celo kralj in škof. V 11. stoletju je morje prišlo navadilo na to mesto. Leta 1347 so uničili valovi 400 hiš. Nazadnje je ostala le še cerkev sredi pokopališča. Voda je vzdignila mrlič in jih nosila v morje. Slednjič se je pogreznila tudi cerkev.

× **Bičanje mornarjev bodo odpravili** na Angleškem. Do 1. 1881. je bilo bičanje na vojnih ladjah običajna kazen za prestopke. Dosedanji zakon je dovoljeval bičanje le za one mornarje, ki so se uprli. Maksimalna kazen je bila 25 udarcev. Admiralstvo poveljstvo je zdaj predlagalo, da se ta način kazni ukine.

× **Čuden naročnik novin.** V Saskatoonu v Kanadi živi mož, ki se že desetletja bavi s tem, da zbira tiskovne pogreške. Ne čita novin zaradi vesti in člankov nego iz posebne naspade na lovu za pogreškami. Čim opazi, da nekateri listi nimajo tiskarskih pogrešk, jim odpove nadaljnje plačevanje naročnine.

× **Narodna jed Kitajcev** je »beraški ostanek jedi«, tako zvana »chop suey«. Ko je vladala v Kaliforniji zlata mrzlica, so prišli v San Francisko v gostilnico nekoga Kitajca kopati zlata in terjali večerjo. Mož ni imel več jestvin, zato je na skrivaj pospravljal ostanke jedi, jih segrel v ponvi in postavil na mizo. Kopaci so bili jedi zelo veseli in vprašali so krmarja, kako se tečna jed imenuje. »Chop suey« je dejal zviti lilsjak in »beraška jed« je postala priljubljena narodna hrana Kitajcev.

× **Neobičajno oster vid** je odkrila odprava turških znanstvenikov pri nekem plemenu v Mali Aziji. Vid nekaterih pastirjev je desetkrat ostrejši od vida navadnih ljudi. Debla lahko preštejejo na razdaljo 15 km, dočim jih učenciaki niso mogli razbrati niti skozi daljnogled. Ti ljudje ne jedo mesa, tisti, ki ga pa uživajo, vidijo slabše.

× **Stirideset let** ne bo smel voziti avtomobila angleški trgovec A. Molyneux, ker je pijan šofiral. Tako stroge kazni bi bile tudi pri nas na mestu, ker je preprosto vidimo avtomobiliste, ki se »okrogli« vračajo z nedeljskih izletov.

× **Astronom in pesnik.** Veliki anatom, profesor Tiedemann iz Heidelberga, je imel med svojimi učenci tudi pesnike. Ko je nekdo izmed teh dal tiskati pesmi, je prinesel en izvod svojih prevencev tudi profesorju. Tiedemann je nezaupno listal po knjižici in naenkrat naletel na verz: »Zene me ljubezen in sladka tegoba, srce mi je polno preko robale«

— Dragi moj prijatelj! je vzkliknil profesor jezno. Raje bi temeljiteje poslušali moja predavanja o sestavinah srca! Mislite, da je srce kakšen umivalnik!

Sokolstvo

AGILNO DELO SOKOLA PRAGERSKO

Sokolsko društvo Pragersko je v zadnjih letih zelo napredovalo. Kljub temu da ima društvo malo članstva, je vendar vsako leto priredilo, ali telovadni nastop, ali tombolo. Večkrat celo oboje. Kupilo si je tudi telovadišče, ki bo služilo društvu, da si na njem postavi svoj dom. Zadnje dni so zasadili okrog telovadišča drevesa, ki bodo telovadišče krasila. Priznati se mora, da je Pragersko društvo po številu članstva res šibko, vendar pa člani in članice sledijo agilnemu br. starosti Božiču Romanu. V kratkem času bo stal na letnem telovadišču Sokola Pragersko dom, ki bo v ponos društvu.

S sodišča

OPERNI PEVEC V P. IN ZAVAROVALNI AGENT

Obstaja pravi sloj bivših opernih pevcev. Ti vsi vedo mnogo povedati o lepih starih časih, imajo lep nastop in večina je pela v dunajski operi. Na stara leta pa igrajo klavir po kavarnah, živijo bogi vidi kako ali pa so akviziterji. V stiski in nui — žena je bolna in že čevlje si sam dela — se je lotil operni pevec v p. A. K., toda brez pokojnine, zavarovalne agenture. Zavaroval je celo vrsto interesentov in kasiral manjše zneske. Zavarovalci pa niso dobili pol in se jim je zaveda zdelo sumljivo. Pred sodniki se je oboževalec izgovarjal, da je imel pravico kasirati svojo provizijo in da je kasiral celo manj, kakor je smel ter je to tudi izkazal. Povedal pa je precej zanimivih stvari o glavnih zavarovalnih zastopnikih... Ni pa mogel dokazati, da ni skrivni pri potvorenju nekega podpisa in

je bil zato kaznovan na mesec dni stroge zapora, pogojno na 3 leta.

KOKOŠI TAT IN ZELENI »LIML«

K. M. je majhen posestnik v Žerjavih in tudi on bi rad nesel kaj na trg napredaj. Premišljeval je, kaj naj stori in pričel je krasti sosedom kure. To ni baš najdonosnejši posel, na trg je pa le mogel. Tako je enemu sosedu uspel odnesti dve kokoši, drugemu tudi dve in 60 kg oreh, tretjemu že pet kokoši in petelin... Toda Miha je zagrešil še nekaj hujšega. Ko mu je finančni preglednik dostavil neki odlok, ga je mož zmeskal in vrzel na tla, uradno osebo pa je ozmerjal: »Prekleti zeleni liml, sam beri to...!« Preglednik si je seveda vse te besede napisal in Miha je bil kaznovan na pet mesecev stroge zapora, 120 dni denarne kazni in na tri leta izgube častnih drž. pravic.

KARAMBOL V KOŠAKIH PRED SODIŠČEM

8. oktobra lani je vozil iz Maribora proti Sp. Počehovi lenarški avtobus. Pred Perkovo hišo je zadel ob avto industrija ga. Stucin Davorina, ki je popravil motor. Pri tem je dobil težke poškodbe in se se zdaj zdravi g. Stucin, lažje poškodbe je dobila njegova hčerka Marija, kmetiški fant 13-letni Slavko Kravanja, ki je svetil pri popravilju motorja, je na posledicah poškodb umrl. Včeraj se je moral zagovarjati radi te nesreče pred sodiščem šofer lenarškega avtobusa Feliks Neuvirt, ki je trdil, da je Stucinov avto premočno svetil, da je sam luč zmanjšal in zatrobil in da je zadel le v odprt vrata Stucinovega avta, ko se je moral umakniti nekemu kmetuemu vozu na cesti. Po zaslišanju izvedenca in prič je bil Neuvirt oproščen.

MALI OGLASI

CENT MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 nar; najmanjša pristojbina za vsake oglas je 10 nar. Oglasne redakcije dostavljajo in čistoizvedajo oglasne dne 1. — na besedi. Najmanjši znesek za vsake oglas je 10 nar. Dodeli takšne besede se računajo drobn. Oglasni davki se izračunajo na vsake oglasne dni 2. — Znesek za vsake oglas se plačuje takoj pri naročilu oziroma ko se vsake oglas v pisni sklopi v naročilo ali na mo oglasni naročilo na čokolni račun ki 11.400 Za vsake oglasne odgovore glede malih oglasov se mora priložiti znanica za 3 dni

Razno

UMETNA GNOLJA

kakor Čilski soliter. apnem dušik. superfosfat. kalijevo sol itd. nabavite pri Kmetijskih družbi, Meljska c. 12, tel. 20-83.

Dam dobro dočo

GOSTILNO

v našem samo posredni in kavci zmožni osebi. Dopisa na upravo lista pod »Zmožne«.

Zatekel se je

PES BULDOG k Tomažiču, Ribniško soto 3, 3609-1

NISEM PLAČNIK dolgov moje žene Ivane Borovnik in tudi ne smo kaj od nje kupiti. Filip Borovnik, 3615-1

Kupim

Kupim veliko VRTO UTICO Anton Feiertag, Betnavska 43, 3617-3

Prodaj

Radi odhoda prodam zelo poceni razno rabljeno POHIŠTVO Pobrežje, Straznaska 17, 3612-4

Prodaj AVTO S KONCESIJO za aviotaksi. Vpraša se v upravi, 3619-4

DVA KONJA stara 4 in 5 let, za vožnjo in jahanje, visoka 164 cm. Naložbo putiti v upravi, 3622-4

Stanovanje

Odda se STANOVANJE Trgovina Puk, Dobrava 4, Tezno, 3608-5

DVOSOBNO STANOVANJE z vrtno se s 1. junijem odda Vprašati Aškerčeva 7, 3611-5

Soba odda

Oddam OPREMLJENO SOBO Metelkova št. 35, 3607-7

Opremljena ali neopremljena SOBA vhod iz stopnišča, se s 1. majem odda. Vprašati Trubarjeva 4, pri hišniku, 3614-7

Službo dobi

DOBRA KUHAČKA se sprejme. Naslov v upravi, 3697-9

Iščem GOSPODINJ. POMOČNICO večerjo v kuhni ter za vsa druga dela. Naslov v upravi, 3610-9

Spremlje se takoj KROJAŠKI POMOČNIK Tovornik, Tyrševa ulica 11, 3616-9

Ozdravite spomladi,

pomladansko zdravljenje v Varaždinskih toplicah Vas bo rešilo vseh revmatičnih nadlog. Vse udobnosti glavne sezone pri predsezonskih cenah. Prospekte in informacije pošilja uprava kopališča

VARAŽDINSKE TOPLICE

Časopisni papir

zelo ugodno na p odai

v uprav „Večernika“.